

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Resumé

Konice (Kataster Konice, Bez. Prostějov). „U Andělky“. Hochmittelalter, Neuzeit. Abfallareal. Rettungsgrabung.

LELEKOVICE (okr. Brno-venkov)

Hrad. Středověk. Předhradí. Záchraný výzkum.

Na základě smlouvy mezi obcí Lelekovice a ÚAPP v Brně byla provedena první etapa výzkumu souvisejícího s plánovanými úpravami předhradí lelekovického hradu na hřbitov. Výzkum mohl navázat na sondáž provedenou roku 1989, při níž bylo zjištěno, že na místě předhradí z druhé poloviny 14. stol. byla někdy v 15. stol. postavena budova složitěho půdorysu, předběžně interpretovaná jako fara. V souladu s požadavky objednavatele se výzkum soustředil na západní část plochy vytyčené pro rozšíření hřbitova. V roce 2002 byla prozkoumána plocha 360 m². Při výzkumu bylo zjištěno, že na rozvátalém skalnatém povrchu se vytvořila humusovitá vrstvička, na níž byla zbudována pec na kruhovém půdorysu s kamenným základem a jílovitou kupolí. S pecí souvisí jílovitá vrstvička a patrně i některé kúlové jamky. Celá situace byla překryta mohutným souvrstvím sestávajícím z různých hlinitých vrstev obsahujících suš s četnými zlomky nádob, prežů, zlomků cihel, železnými předměty a zvířecími kostmi. Jedná se o souvrství související s úpravou, při níž byl navážkou vyrovnán terén svažující se k jihu. Do souvrství byl zahloben žlábek, z něhož byla zachycena část směřující k severu a stáčeující se poté k východu. Pec obdélníkového půdorysu a s ní související fragmenty zdí a předpeční jamka byly postaveny na starších vrstvách. Zdá se tedy, že zbytky předhradí hradu z druhé poloviny 14. stol. byly značně poničeny při planýrce tohoto místa, související zřejmě s budováním kamenných objektů v druhé polovině 15. stol. K fázi druhé poloviny 14. stol. patří jistě pec na kruhovém půdorysu a patrně i některé kúlové jamky. Pec na obdélníkovém půdorysu a žlábek patří až mladší fázi.

Josef Unger, ÚAPP Brno

Resumé

Lelekovice (Bez. Brno-venkov). Burg. Mittelalter. Vorburg. Rettungsgrabung.

LITOVEL (k. ú. Chořelice, okr. Olomouc)

Intravilán obce, S okraj. Mladší doba hradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsíci listopadu byly při výstavbě nové kanalizace zachyceny tři zahlobené sídlištní objekty mladší doby hradištní (sklonek 12. století), obsahující fragmenty keramiky, mazanice a menší přepálené kameny (polohu naleziště na ZM ČR 1:10 000, list 24-22-02 určují souřadnice 95 mm od Z s. č., 203 mm od J s. č.).

Karel Faltýnek, Státní památkový ústav v Olomouci

Resumé

Litovel (Kataster Chořelice. Bez. Olomouc), Behaüter Teil der Gemeinde, Nordrand. Jüngere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

LEŠANY (okr. Prostějov)

Intravilán, rodinný domek p. Popelky. Střední doba hradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

Polohopisně se místo výzkumu rozkládá na svahu exponovaném k východu, v nadmořské výšce 278 metrů. Leží na západním okraji dnešní zastavěné plochy, napravo od silnice směřující z Lešan do Zdětína. Podloží je v tomto prostoru tvořeno zvátalou kulmskou drobou, překrytou vrstvou žluté jílovité hlíny.

Na ZM 1:10 000, list 24-24-06 jej najdeme v okolí bodu určeného souřadnicemi 159 mm od Z s. č. a 341 mm od J s. č.

V měsíci září 2002 proběhly na parcele p. Popelky v katastru obce Lešany (parc. číslo 161) zemní práce související s výstavbou rodinného domku. Na ploše určené k vlastní stavbě byla provedena mechanická skrývka nadloží. Probíhající archeologický dohled zjistil zbytky sídlištního objektu, který byl následně prozkoumán a zdokumentován. Na základě získaného archeologického materiálu (užitková a technická keramika, zvířecí kosti, uhlíky) jej můžeme datovat do závěru střední doby hradištní.

Nálezy byly spolu se zprávou o provedení výzkumu předány do sbírek Muzea Prostějovska v Prostějově, kde je najdeme pod inventárními čísly 173 803-173 817.

Pavel Fojtík, FF MU Brno

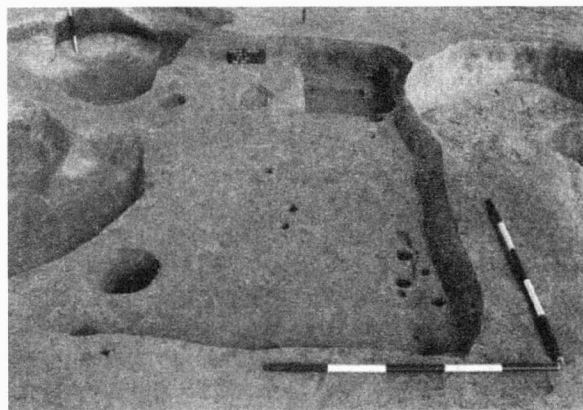
Resumé

Lešany (Bez. Prostějov). Bebaüter Teil der Gemeinde. Mittlere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

„Pšeničné“. Doba středohradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při výstavbě komunikací v Mašovicích – „Pšeničné“ se poprvé podařilo doložit slovanské osídlení lokality. Polozemnice s rozměry 3,3 x 3,3 m se nacházela ve východní části plochy (viz obr. 12). V podlaze objektu se podařilo zachytit kúlovou konstrukci střechy v podobě dvou masivních kúľ v směru S-J, drobné kúlové jamky po původním vybavení objektu a v severovýchodním rohu zbytky krbu s destrukcí kamen-

Obr. 12. Mašovice – „Pšeničné“. Celkový pohled na prozkoumanou polozemnici z 8. století.
Mašovice – „Pšeničné“. Gesamtansicht der erforschten Halbwohngrube aus dem 8. Jahrhundert.

né kopule a mazanícovým dnem. Podle charakteristických zlomků keramiky můžeme objekt zařadit do průběhu 8. století. Další sídlištní objekt zásobnicového charakteru můžeme podle tuhových střepeň z esovitých hrnců předběžně datovat do rozmezí 9.-10. století.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Mašovice (Bez. Znojmo). "Pšeničné". Mittlere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MODRÁ (okr. Uherské Hradiště)

„Hrubý díl“. Střední doba hradištní. Sídliště. Kostrový hrob. Záchranný výzkum. Uložení: SM Uherské Hradiště.

Lokalita se nachází v těsné blízkosti křižovatky silnic Staré Město – Modrá – Velehrad, severo- až severovýchodně od ní. Archeologický výzkum v poloze „Hrubý díl“ byl vyvolán záměrem obce vybudovat zde archeopark. Na zkoumané ploše (300 m²) se podařilo prozkoumat dvě středohradištní obilní jámy přibližně hruškovitého profilu s velkými kameny u ústí. Menší zásobnice v sektoru A, narušovala časně laténskou nadzemní kůlovou stavbu, druhá obilní jáma, v sektoru D, měla hloubku 230 cm a v její výplni u dna byly objeveny i ojedinělé střepeň germánské keramiky. V jihovýchodním rohu sektoru A byl objeven kostrový hrob dítěte ve stáří 5 let (určení M. Dočkalové z MZM v Brně) s orientací ZSZ-VJV. Ze skeletu se nedochovala pravá ruka, pravá část hrudního koše (žebra), pravá část pánve dítěte byla vložena do dutiny ústní. Hrob byl mělce (do 10 cm) zahlouben do časně laténské vrstvy, přičemž při jeho skrývce nebylo možné rozoznat jeho hrobovou jámu. Problematické prozatím zůstává jeho datování (časný latén, případně středohradištní období), protože hrobovou výstavbu tvořil pouze špičák ze psa, objevený v hrudním koši, původně patrně součást náhrdelníku. Výzkum na lokalitě „Hrubý díl“ na Modré by měl pokračovat i v příštím roce.

Miroslav Vaškových, SM Uherské Hradiště

Resumé

Modrá (Bez. Uherské Hradiště). „Hrubý díl“. Mittlere Burgwallzeit. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

Masarykova 131, parcela č. 682. Novověk. Sídlištní aktivity. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán záměrem výstavby skladu materiálů firmy Steripak.

V nadloží se nacházely novověké úpravy terénu, z nichž vrstva 103 obsahovala četné zlomky vypálené mazanice z výmazů topenišť či snad ještě z konstrukcí dřevohliněných domů; doprovodná keramika nedovoluje hlubší dataci než 18. století. Celá západní část plochy byla patrně v souvislosti s výstavbou zelárny na přelomu 19. a 20. století zvýšena navážkou. Východní stěna plochy byla zvýšena hlinitými navážkami s novověkými střepeň (řez P4), podloží bylo dosaženo až na bázi řezu.

Rudolf Procházka, Archaia Brno, o.p.s.

Literatura:

Procházka, R. 2002: Modřice – čp. 131. Prodejna materiálů Steripak. Nálezová zpráva č. 10/02 uložená v archivu Archaia Brno, o.p.s.

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov), Masarykova Str. 131. Parzelle Nr. 682. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MUTĚNICE (okr. Hodonín)

„Zbrod“. Středohradištní období. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum byl proveden v místech ostrova ležícího přibližně uprostřed nového rybníka Zbrod-III, po pravé straně silnice z Hodonína do Mutěnic. Na ostrově, původně členěném dvěma křižujícími se kanály, došlo k dodatečnému zavezení všech čtyř ústí kanálů. Hlína na zavezení byla odebrána z vnitřní části uměle navršeného ostrova, čímž došlo k částečnému obnažení původního terénu zachovaného pod mocnou vrstvou navážky.

V jižní části ostrova byl výkopem kanálu narušen obdélný objekt (obj. č. 2) o rozměrech 240 x 140-160 cm, orientovaný ve směru V-Z, zahloubený 20 cm do podloží. Z výplně objektu se vedle zlomků středohradištní keramiky a zvířecích kostí podařilo vyzvednout i dva keramické přesleny a kamennou nátepní destičku se čtyřmi otvory. 5 m jižně od objektu byla zachycena obdélná jáma (obj. č. 3) o rozměrech 195 x 77, orientovaná ve směru SV-JZ. Na rovném plochem dně ležela kostra koně uložená na pravém boku se zadními končetinami nataženými rovnoběžně s tělem, přední končetiny pokrčeny. U kostry nebyl žádný nález, pouze v zásepě hrobu nalezeny menší atypické zlomky keramiky, z nichž několik lze přiřadit snad do doby laténské. Na základě těchto skutečností není možné hrob koně blíže časově zařadit, stejně jako tomu bylo u kostrového hrobu prozkoumaného v roce 2000 v nevelké vzdálenosti jižně od jámy s kostrou koně. Třetí menší jáma (obj. č. 4) byla odkryta ve V stěně S-J průkopu ostrovem. Výplň objektu zahloubeného 95 cm pod úroveň původního povrchu obsahovala pouze menší množství atypických zlomků keramiky, na základě kterých nelze objekt datovat.

„Odměry nad panskou loukou“. Mladohradištní období. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy uzavřené s a. s. Moravské naftové dohy o provedení archeologického dohledu na trase stavby „VVTL plynovod DN 600 PN70 PZP Dolní Bojanovice – Mutěnice – Brumovice“ byl v termínu od března do června 2002 proveden záchranný výzkum. Celkově bylo prozkoumáno a zdokumentováno 77 objektů.

Na mírných svazích po obou stranách Nového potoka došlo k zachycení mladohradištních objektů (obj. č. 34 a 37). Pravidelné mísovité dno objektu č. 34, zahloubené 190 cm pod úroveň dnešního terénu a zapuštěné 25 cm do jílové vrstvy, se nacházelo pod mocnou pískovou vrstvou. Větší část objektu byla zničena výkopem rýhy pro uložení plynovodu. Stejně tak tomu bylo i u obj. 37, kde se však podařilo tvar jámy zčásti rekonstruovat. Horní část jámy s mísovitým dnem zahloubeným 165 cm pod úroveň dnešního terénu se zužovala a pravděpodobně byla ukončena užším hrdlem, které bylo výkopem